

A VIDÁM KUTATÓINTÉZET!

SZÖVEGES INDOKLÁS

az MTA SZTAKI

2009. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI BESZÁMOLÓJÁHOZ

Kanizsainé Dörnyei Mariann
a szerv gazdasági vezetője

dr. Inzelt Péter
a szerv vezetője
(de nem ő a szerv!)

BUDAPEST, 2010. FEBRUÁR

I. SZAKMAI RÉSZ

Ismét eltelt egy év, minek végét már régen nem a karácsony és szilveszter, sőt nem is a 13. havi fizetés ide-oda rakosgatása fémjelzi, mivel ez utóbbit az egyetlen adminisztráció-könnyítési és bürokrácia-csökkentési válságkezelő intézkedésként törölték. Még fel sem ocsúdtunk a nagy örömből, jött helyette változás és újabb felesleges papírgyártás már pénz nélkül és nagy bőséggel öntve; megkezdtek a rengeteg (eléggé felesleges) beszámolónak és adatszolgáltatásnak történő neki-rugaszkodást. Mindig felmerül a kérdés, elolvassa-e valaki mindezt, és ugyan miért teszi, ha megteszi?! A jelen beszámolók természetesen ugyanúgy kivételek, mint általában a jelenlévők, mindez csak bevezető elmélkedés.

Az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézete (MTA SZTAKI) 2009-ben is sikeres, bár nem könnyű évet tudhat maga mögött. Hazai K+F pályázatok gyakorlatilag alig voltak, az sem nekünk állt (az Intézet nem fejleszt tehénpisiből biósört – minő rés a K+F profilban! -, legfeljebb fogyasztóként jöhetünk szóba, bár ezt is kétlem). Az Új Magyarországnak is nevezett GOP, KMOP pályázatokon egyáltalán nem vesz (nem vehet) részt az intézet, ahol meg véletlenül mégis, ott a feltételek (pl. az elszámolható költségek) nagyjából olyan vonzóak, mint a 40 éves púpos szűzlány. Ha ugyanis van 40 % saját rész, a költségek között az alapbérén kívül semmi személyi költség sem számolható el, rezszi meg egy fillér sem, akkor a saját rész ténylegesen legalább 80 %. Hogy a 20 % támogatás legalább a baromi adminisztráció, késve fizetés, és egyéb költségeit fedezze, ahhoz legalább egy 80 cm magas kilátónyi összeget kellene hazudni, és akkor még profit semmi.

Vannak persze pozitív, akár örömhírek is. Múlt évben megemlítettük, hogy 2006 tavaszán beadtuk egy Norvég-Magyar Alap pályázatot. Egy hónap múlva formai hiba címen kirúgtak, ősszel újra beadtuk (2006!), és már 2007. októberében értesítettek, hogy nyertünk! Kiküldték Brüsszelbe jóváhagyásra, és gondos vizsgálatok után 2008. októberében munkakezdési engedélyt kaptunk. Telt-múlt az idő, néhányszor átszervezték a kormányt, és miután 2009. októberében sikerült beszélni az illetékes miniszterrel, majd udvarias esdeklő levelet írtunk a kabinetfőnöknek, lett aláírt szerződés 2009. novemberében! Most éppen a közbeszerzéssel múlatjuk az időt, és amíg múlik, a lisszaboni szerződésben keresgéljük, hogy valóban így képzeltek-e túlszárnyalni Amerikát a K+F terén.

Az FP-7 2009-ben indult, ami szintén nem könnyítette meg a helyzetet, de jól állnak a dolgok, 2009 végéig 14 projektben vagyunk résztvevők, közülük kettőben koordinátorok. 2010 februárban újabb 5 projektet sikerült elnyerni, az Intézet valószínűleg a sikeresebb hazai K+F intézmények közé tartozik.

A két papírgyártás közötti töredék-időket is igyekeznek hasznosítani az intézet munkatársai: általában ekkor művelik a tudományt. Az intézet erős hangsúlyt helyez

a matematikai és mérnöki irányultságú alapkutatási tevékenységre, hiszen csak ezáltal őrizhető meg az a képesség, hogy a SZTAKI szinte azonnal képes – sokszor proaktív módon is – reagálni az informatika terén szinte naponta jelentkező újabb és újabb kihívásokra. Csak néhányat kiemelve: érzékelő számítógépek és távjelenlét, új típusú ember-gép kapcsolatok, komplex rendszerek modellezése, irányítása, felügyelete és diagnosztikája, elosztott számítási architektúrák, Grid-rendszerek, nagysebességű hálózatok és biztonsági kérdések, mobil kommunikáció, új WWW-technológiák, globalizált vállalatok informatikája.

Az összetett tevékenység megfelelő méretű, összetételű és ütőképességű kutató-együtteseket igényel. Az intézet vezetése 2009 elején célul tűzte ki, hogy a témák integrálásával, a különböző tevékenységek jellegüknek megfelelő támogatásával igyekszik a kutatókat nagyobb, a feladatok szélesebb körét átfogni képes egységek létrehozására ösztönözni. A nagyobb lélegzetű feladatoknak megfelelő kutatói közösségek létrehozásának ugyanakkor természetes módja hazai és nemzetközi együttműködések, konzorciumok, virtuális laboratóriumok, stb. alapítása és működésük biztosítása. Kiemelkedő eredmény (akár megtiszteltetés), hogy 2009 őszén megállapodás született a Fraunhofer-SZTAKI Projekt Központ megalapításáról – köszönet sokaknak, akik ebben segítettek, és külön is az NKTH elnökének az anyagi támogatásért!

A nagy hagyományokkal rendelkező, jelenleg is sikeresen művelt témák közül kiemelt hangsúlyt kapnak a következő, az európai és hazai kutatási prioritásokkal összhangban lévő területek:

- *A celluláris hullámszámítások és érzékelő számítási rendszerek, bionika.*
- *Az elektronikus jármű és járműirányítás.*
- *Az autonóm, egymással kooperáló, önálló intelligenciával rendelkező egységekből álló komplex rendszerek (pl. termelési hálózatok).*
- *A hagyományos és a megújuló energiaforrások automatizálási, informatikai problémái.*
- *Új, több ezer processzoros számítógépek algoritmikus problémái.*
- *Elosztott (pl. grid) számítási struktúrák.*
- *Az internet következő generációi; mobil kommunikáció; az adatbányászat és információ-visszakeresés.*

Az Intézet nagy súlyt helyez eredményei alkalmazására (és az ebből származó bevételekre is). Kapcsolataink folyamatosak olyan nagyvállalatokkal, mint a GE, MATÁV-utódok, MOL, Paksi Atomerőmű, Knorr-Bremse, Bosch, Audi. Külön megemlítenénk a japán kutatási együttműködések, eredményesen zárult egy 3 éves kutatási projekt a RICOH-val, és folyamatos az együttműködés a Hitachi-val. A hogyan tovább persze a válság miatt nem egyszerű kérdés. A vállalkozási, szolgáltatási és kiegészítő tevékenységből származó bevétel mintegy negyedét teszi ki az Intézet költségvetésének.

Rendszeres oktatási tevékenységet folytatunk hazai felsőoktatási intézményekben: BME, ELTE, BKÁE, VE, PTE, ME, PPKE. Az együttműködési formák sokrétűek: kutatók félállású egyetemi foglalkoztatása, kihelyezett tanszékek, közreműködés informatikai karok létrehozásában. A tradicionális oktatási módszerek mellett léptünk

mind a *multimédia eszközök* felhasználása, mind a *távoktatás* felé. Átlagosan mintegy 20 Ph.D. hallgató végzi kutatómunkáját az Intézetben, vezető kutatók témavezetése mellett. A hazai doktori iskolákban munkatársaik 25 esetben szerepelnek külső, és 5 ízben belső alapító tagként.

II. GAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOS RÉSZ

2.1 Szervezeti változások

2009. évben sem volt szervezeti változás a SZTAKI-ban, ami jól jelzi, hogy a bajokat még nem kell átszervezéssel leplezni. Továbbra is a meglévő szervezeti egységek közötti együttműködést igyekszünk serkenteni – változó eredménnyel. Ez konkrétan azt jelenti, hogy időnként azt hisszük, hogy valamit előreléptünk, majd rájövünk, hogy dehogya.

2.2. A gazdálkodási környezet alakulása, pozitív, negatív hatások

Ha egy szóval akarjuk jellemezni a környezetet (nem, nem avval a szóval!), akkor annyit mondunk, hogy 50,000 oldal. Ennyi volt a Magyar Közlöny 2009-ben – úgy 3,000 oldal lenne a normális. De ebből 3,000 oldal sem normális, a többi 47,000 oldal pedig az eredeti 3,000 oldal számárság javítása, módosítása és visszavonása. Illusztrációként (Vámosi-Nagy Szabolcs nyomán): Az SzJA törvényt tizennégy, 2009-ben hozott törvény módosította. Az ÁFA-törvényt 2009-ben kilenc törvény, az illetéktörvényt tizenöt, a társadalombiztosítási járulékról szóló törvényt kilenc, a számviteli törvényt nyolc, a helyi adókról szóló törvényt négy, az egyszerűsített vállalkozói adóról (eva) szóló törvényt hét, a társaságiadó-törvényt hat törvény módosította. Az adózás rendjéről szóló törvényt 2009 folyamán húsz (!) törvény közel háromszáz jogszabályhelyen változtatta.

Mindezt csak úgy lehet értelmezni, hogy van egy többszörösére duzzasztott államapparátus, ahol minden főosztályvezető papírhegyekkel igyekszik a cselekvés látszatát kelteni olyan miniszterek előtt, akiknek lila gőzük sincsen arról, hogy mit írnak alá. Valamennyi minisztériumból árad a hülyeség, élen szokás szerint a Pénzügyminisztérium, de a Kjt legújabb ötletei, a munkavédelmi ötletek és a szokásos lobbizás (hogy csak az eredetvizsgálatot és az e-kormányzat más eredményeit említsem) sem piskóták. Egy régi népi mondás szerint: ahol bolond a szakácsné (pl. az üres kamrában), ott a kukták is azok. Erre (egyik, mert van sok más is) remek példa a Kincstárunknak beküldendő havi és heti bontású várható bevételi-kiadási jóslás. Értelme természetesen semmi, a valósághoz semmi köze nem is lehet – még meg sem kötöttük azokat a szerződéseket, amiből bevételt remélünk év végén –, meg úgy egyébként sincs. Szűk körű munkaértekezleten beszéltük meg a teendőket, az egyik lehetőség az volt, hogy írunk egy udvarias levelet a Kincstárnak, valami ilyesmit: „Kezüket csókoljuk! Ilyen és ilyen teljesítési határidőink vannak – mi teljesítünk, ugyan meg tudnák mondani, mikor fizet a MAG Zrt? Meg van közbeszerzésünk 1, 2, 3 – tudnának valamit jósolni, hogy mikor kerül sor a fizetésre? Mindez sokat javítana a tőlünk kért adatszolgáltatás minőségén, mert egyébként az „állandó részt” (költségvetési támogatás, havi bérköltség, stb.) Önök legalább olyan jól tudják, mint mi. Maradtunk tisztelettel, stb.” Gazdasági

részlegünk véleménye viszont az volt, hogy sokkal egyszerűbb még egy halandzsza táblázatot kitölteni a másik 60 mellé, mint belebonyolódni a túlbuzgóságba. Nagy örömmel figyeljük, hogy 12 Mrd Ft költséggel fejlesztenek már egy ideje egy központi könyvelési rendszert (valószínűleg a központi bérszámfejtés frenetikus sikerén felbuzdulva, melyet további 5 Mrd Ft költséggel igyekeznek számunkra is alkalmassá tenni – bár mi igazán nem kértük ezt az áldozatot a Pénzügyminisztériumtól: becs szóra!). Ha csak azután kell bevezetni a központi könyvelési rendszert, hogy tesztüzemmódban le tudja gyártani legalább a MAG Zrt. által kért elszámolásokat, akkor cseppet sem vagyunk nyugtalanok. Egyébként nagyon!

A Kormány válságkezelő tevékenysége hideglelős ámulattal tölt el minket. Csak a válság indokolhatja, hogy változtatunk az adórendszeren (minden értelem nélkül) júliusban és szeptemberben, fizetünk vissza pénzeket, majd az Alkotmánybíróság megsemmisíti, és ismét elszámolunk dolgozóinkkal, majd jön a szuperbruttósítás kezdetű porhintés és így tovább. Az egyik utolsó szép példa a Nyenyi-bevallások ügye: arról volt szó, hogy két évvel ezelőtt megszüntetik, miután havonta az APEH-nek valljuk be és fizetjük a járulékokat, teljesen felesleges még egy éves összegzést is küldeni. Nem szüntették meg. Most állítólag megszüntetik – de az utolsót, a 2009 évit már csak elektronikusan lehet beadni. Dolgozó megy, ügyfélkapu, bejelentkezik, tanulja az elektronikus bevallást, ami bizonyosan hibás, mint minden APEH-bevallás az első 16 változata, és mellékesen a mi éves beszámolóinké is! Ugyanakkor ebben a hihetetlen kuplerájban a kormány időt szakít a magánpénztárak jövőjére – ha 13 év alatt nem volt idő elgondolkodni azon, hogy mégis hogyan fognak nyugdíjat fizetni, most sürgőssé vált (természetesen függetlenül attól, hogy a javasolt megoldás néhány nagybank és biztosító számára hatalmas üzletet jelent). Ez utóbbi függetlenséget támasztja alá az is, hogy kormányunk gondol az aranyhalak és a kanárik pszichéjére is (nem szabad őket kerek akváriumban vagy kalickában tartani), amiből talán nincs különösebb haszna a bankigazgatóknak. Egyszerűen folytatja elődje állatbarát tevékenységét (miután az emberbarát tevékenységekre nincs pénz), amikor 48 oldalas jogszabályban gondoskodtak a cirkuszi állatok jólétéről, részletesen szabályozva, hogy mekkora lakótér (ketrec?) jár egy óriáskígyónak, három óriáskígyónak, stb.

Hatalmas eredmény, hogy mindennek ellenére sikerült megőrizni józan eszünk jelentős részét, és csak a válságkezelést kellett átvészelni – ennél maga a válság sokkal kevésbé tűnt szörnyűnek. 2009 az előző évekhez hasonlóan alakult, gyakorlatilag megőriztük bevételeinket, a pénzek befolytak, a szerződéseket nem mondják fel, a K+F nem állt le a válság miatt. Ám a piacon a pénz lényegesen kevesebb, sokkal nehezebb szerződést szerezni itthon és külföldön egyaránt. Az Akadémia vezetése még megvédte a költségvetési támogatást – köszönet érte. Az Intézetben nem került sor létszámcsökkentésre, egyéb válság-intézkedésre, sőt, mint az előző fejezetben látható, bizonyos sikereket is elértünk.

Sokat segít az is, hogy az Akadémia apparátusa nem hagy magunkra (eltunyulni), mert hihetetlen mennyiségű kétségesen hasznos pecsétes papír és pecsétmentes e-mail bekéréséhez van szerencsénk azon felül is, amit a PM, a Kincstár, a KSH, az APEH és a többi igen fontos, a kormány szerint már minimális létszámmal működő

nélkülözhetetlen állítólag a tisztánlátás érdekében bekér (és melyek nagyobb része az Akadémián is rendelkezésre áll). Hogy hogyan jutottunk mai állapotunkig ennyi tisztánlátás mellett, az rejtély!

A szöveges értékelés után jöjjenek a szikár számadatok, melyek nagy része (például az előirányzat módosítások és hasonlók) ugyancsak nem keltik fel a széles tömegek érdeklődését (nem is csoda).

2.3.1 Az előirányzat-módosítások oka:

Adatok e Ft-ban

Kormány előirányzat-módosítás	29 443
Felügyeleti előirányzat-módosítás	270 500
Intézményi előirányzat-módosítás	627 321
Összes előirányzat-módosítás	927 264

Adatok e Ft-ban

<i>Eredeti előirányzat</i>	2 971 786	100%
<i>Módosított előirányzat</i>	3 899 050	131,20%
Összes előirányzat-módosítás	927 264	31,20%

Az előirányzat-módosítások kiadási jogcímei szerint:

Megnevezés	Kormány	Felügyeleti szervi	Intézményi	Összesen
Személyi juttatás	22 316	85 714	125 738	233 768
Munkaadókat terhelő járulékok	7 127	26 809	97 837	131 773
Dologi kiadások		151 977	203 305	355 282
Támogatásértékű működési kiadások			-	-
Egyéb működési célú támogatások, kiadások			5 000	5 000
Intézményi beruházási kiadások		6 000	71 249	77 249
Egyéb intézményi felhalmozási kiadások (Részese-dések)		-	-	-
Felújítás		-	- 70 000	- 70 000
Központi beruházási kiadások		-		-
Adott kölcsönök			40 000	40 000
Alap és váll.tev.köztielsz			154 192	154 192
Összes kiadási előír.	29 443	270 500	627 321	927 264

Az előirányzat-módosítások bevételi jogcímei szerint:

Megnevezés	Kormány	Felügyeleti szervi	Intézményi	Összesen
Intézményi működési bevételek		-		-
Kamat				-
Előző évi működési célú maradvány átvétele				-
Támogatásértékű működési bevétel				-
Egyéb működési célú pénzeszközátvételek				-
Költségvetési támogatás	29 443	270 500		299 943
Támogatásértékű felhalmozási bevétel				-
Kölcsön nyújtása, törlesztése			10 000	10 000
Pénzforgalom nélküli tételek			463 129	463 129
Alap és váll.tev.közti elsz.			154 192	154 192
Ö s s z e s e n	29 443	270 500	627 321	927 264

2.3.2. A tényleges teljesítés és a módosított előirányzat közötti eltérés indoklása

A kiemelt előirányzat megnevezése	módosított előirányzat	előirányzat teljesítés	%
Személyi juttatások	1 768 745	1 574 725	89,03%
Járadékok	564 166	444 718	78,83%
Dologi kiadások	1 193 031	1 040 615	87,22%
Támogatásértékű működési kiadások	3 000	1 579	52,63%
Egyéb működési célú támogatások, kiadások	10 000	9 899	98,99%
Intézményi beruházások	114 190	87 836	76,92%
Központi beruházás			
Felújítás	51 726	34 428	66,56%
Kölcsön nyújtása, törlesztése	40 000	34 907	87,27%
Előző évi pénzmaradvány átadása	-	725	
Alap és vállalkozási tevékenység közti elszámolás	154 192	154 191	100,00%
Forgatási célú értékpapír-vásárlás	-		
összesen	3 899 050	3 383 623	86,78%

Összes elmaradás **515 427 e Ft** **86,78**
%

2.4. A vagyoni helyzet alakulása

Az Intézet beruházási-felújítási tevékenységének pénzforgalmi bruttó értéke : 122.264 e Ft (ebből 34.428 e Ft felújítás, illetve 87.836 e Ft intézményi beruházás)

Megnevezés	Bruttó érték	Halmozott Écs	Nettó érték
Immateriális javak	237 951	223 594	14 357
Ingatlanok	1 308 504	327 212	981 292
Gépek berendezések	1 435 942	1 277 039	158 903
Járművek	7 283	6 897	386
Összesen	2 989 680	1 834 742	1 154 938

Megnevezés	Az elhasználódás mértéke	
	ÉCS/Bruttó érték	Nettó érték/Bruttó érték
Immateriális javak	93,97%	6,03%
Ingatlanok	25,01%	74,99%
Gépek berendezések	88,93%	11,07%
Járművek	94,70%	5,30%
Átlag	61,37%	38,63%

2.5. Az előirányzat-maradvány alakulása:

A 2009. évi előirányzat maradványa: 540. 020 e Ft, mely összeg az alábbi tételekből áll:

Maradvány 2009.	e Ft
Szállítói kötelezettségek	13 306
Fiatalkutatói alkalmazások áthúzódó maradványa	4 886
Elnöki keret maradványa	-
Kutatási programok maradványa	436 828
<i>ebből: OTKA</i>	24 752
<i>ebből: külföldi programok</i>	412 076
Szerződéssel lefedett maradvány	85 000
Összesen	540 020

Kiegészítő, kiegészítő tevékenységnek tekintjük az Intézetben a helységek és eszközök bérbeadását, illetve a közvetített szolgáltatásokat. Ezek bevételi összege:

Kiegészítő-, kiegészítő tevékenységek	Főkönyvi szám	e Ft
Bérleti- és lízingdíj bevételek	9131	62 131
Tudományos rendezvények bevételei	9121	6 463
Hálózati szolgáltatás	91224	86 369
Egyéb sajátos bevételek	9123	4 443
Közvetített szolgáltatások	914	174 119

2.8. A bérhelyzet alakulása:

Adatok e Ft-ban

Bérhelyzet alakulása	2008.	2009.	%
Rendszeres személyi juttatások	1 074 670	991 103	92,22%
Nem rendszeres személyi juttatások	453 146	488 693	107,84%
Összesen	1 527 816	1 479 796	96,86%

Teljes munkaidős dolgozói létszám (fő)	267	267	100,00%
--	------------	------------	----------------